

Nr 9.

Ankom till Riksdagens kansli den 1 april 1913 kl. 2 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 9, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t om utredning angående förenklingar m. m. inom den civila och ecklesiastika förvaltningen.

I en inom Andra kammaren avgiven motion nr 100 har herr *Åkerlund* hemställt, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt opartiska och omdömesgilla personer att utreda, huruvida icke förenklingar uti arbetsmetoderna skulle kunna införas och åtskilligt mera arbete än nu presteras utav vissa tjänsteinnehavare inom vår civila och ecklesiastika förvaltning och därigenom en del befattningar efter hand kunna indragas, samt om icke den grannliga ställning statens ämbets- och tjänstemän böra intaga i samhället kräver inskränkning uti rätten för dem att ägna sig åt privata uppdrag, och att Kungl. Maj:t sedermera ville för Riksdagen framlägga resultatet av den verkställda utredningen, ävensom förslag till de åtgärder, som i anledning av densamma kunna finnas erforderliga.

Angående motiveringen hänvisas till motionen.

Frågan om en förenkling i statsförvaltningen och därigenom åstadkommen minskning av statsutgifterna hör till riksdagshistoriens ofta återkommande frågor. Allt sedan införandet år 1809 i Sverige av ett nytt statsskick hava gång efter annan, vanligen i samband med förslag om lönereglering för statens tjänstemän, behandlats frågor om indragning av

Utskottet.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 13 saml. 5 avd. 9 häft. (Nr 9.)

överflödiga tjänstebefattningar eller andra åtgärder i syfte att nedbringa statens förvaltningskostnader. En utförlig historik, börjande med år 1809, återfinnes i första delen av den s. k. löneregleringskommitténs betänkanden, av vilka 38 delar hittills blivit till trycket befordrade, och hänvisar utskottet till denna historik.

I föreliggande motion framställas fyra besläktade önskemål, nämligen förenkling av arbetsmetoderna, ökat arbete, indragning av överflödiga tjänstebefattningar och en inskränkning i rätten för tjänstemän att ägna sig åt privat uppdrag. Dessa spörsmål vill motionären ha utredda genom »opartiska och omdömesgilla personer».

Utskottet kan ej finna annat än att den av Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta och ännu arbetande kommittén rörande reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m. »bestått och fortfarande består av opartiska och omdömesgilla personer», huvudsakligen ledamöter av Riksdagen och tillhörande såväl båda kamrarna som numera samtliga riksdagspartier. Denna kommitté har icke blott till uppgift att avgiva förslag till erforderliga löneregleringar utan även att i samband därmed taga i övervägande de önskemål motionären framställer.

Åt frågan om *förenkling av arbetssättet* i de centrala verken har kommittén ägnat en särskild avdelning av sitt betänkandes allmänna del. Där framställas positiva förslag till undvikande av en invecklad och omständlig journalisering eller diarieföring, vidare införande i ökad utsträckning av föredragningslistor i stället för fortlöpande protokoll till vinnande av en avsevärd tidsbesparing, vidare inskränkning i konceptföringen samt ärendenas expediering i ökad omfattning medelst så kallad tergalresolution eller påteckning på akten, blankettens ökade användning med flera förenklingar. Ämbetsverken ha också under de senare åren i ökad utsträckning begagnat sig av snabbare arbetsmetoder.

Även åt frågan om ämbetsverkens dagliga *arbetstid* har kommittén ägnat uppmärksamhet och föreslagit som regel en arbetstid å tjänsterummet av minst sex timmar varje söckendag.

Vid löneregleringar under de senare åren för ett flertal ämbetsverk har Riksdagen ock uppställt såsom förutsättning för godkännande av lönestaterna, att Kungl. Maj:t före den tidpunkt, då staterna skulle träda i kraft, meddelat föreskrift därom, att samtliga ordinarie tjänst innehavare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för sär-

skilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag.

Frågan om *indragning av överflödiga befattningar* tillhör kommitténs uppgift i samband med lönereglering för ett ämbetsverk. Flera sådana indragningar hava även på kommitténs förslag ägt rum.

Frågan om *inskränkning i tjänstemäns rätt att ägna sig åt privata uppdrag* har även behandlats av löneregleringskommittén i en utförlig framställning. I anslutning härtill bestämdes i en kungl. kungörelse av den 18 oktober 1907 som villkor för åtnjutande av de från och med 1908 års början fastställda avlöningsförmåner för statskontoret, att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat samt »att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, vad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, statskontoret, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas». Liknande bestämmelser hava sedan utfärdats även för andra verk, som varit föremål för ny lönereglering och torde jämväl komma att fastställas för återstående verk, som underkastas ny lönereglering.

Av avgörande vikt är emellertid, att de gällande bestämmelserna verkligen efterlevas, så att staten ej i minsta mån blir lidande på de i kungörelserna angivna medgivanden, som möjligen lämnas av Kungl. Maj:t eller andra vederbörande.

Ehuru utskottet instämmer med motionären i hans principiella uppfattning ej minst angående nödvändigheten av att statens ämbets- och tjänstemän ej må av privata uppdrag hindras i fullgörandet av sina tjänsteåligganden gent emot staten, har utskottet dock ej kunnat biträda motionärens förslag med hänsyn till den ännu pågående utredningen rörande den civila statsförvaltningen. Beträffande den ecklesiastiska förvaltningen, så hava vid hittills genomförda löneregleringar, t. ex. vid universiteten, Karolinska institutet m. fl., samma principer i allmän-

het tillämpats som vid den civila förvaltningen och torde så även för framtiden komma att ske.

Utskottet hemställer,

att herr Åkerlunds motion nr 100 ej måtte till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1913.

På utskottets vägnar:

ERNST LILJEDAHL.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit herrar: Liljedahl, Ingvarsson, Andersson i Höckerum, Sandstedt, Bårg i Katrineholm, Torgén, Engqvist, Indebetou, Lindley och Isaksson.